№ 83 Ausgabe A.

HOMAN

№ 83 (175) Hod II. Wilnia. 16 kastryčnika 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

na 1 hod—4 m. 80 fen., na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f., na 1 mies. — 40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja czasopiś

wychodzić dwa razy u tydzień: u aŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Zawalnaja 7.
Adres administracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

Antysemityzm u Rasiei.

15 kastryčnika.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: U Flandryi — ahoń artyleryi roznaj siły. U Artna anhličanie na šyryni 4 kil. atakawali wialikimi siłami miž Arra i Kambre. Na fłangach jany adkinuty, ŭ centry worahi ŭwarwalisia ŭ našy linii. U načy jany wykinuty adtul.

Front niamieckaho Naślednika: Miž dalinaju Ajjet i Bre i ŭ siaredniaj čaści Šmen de Dam — wostryje artylerуjskije bitwy.

Uschodni teatr.

Na ostrawie Ezeli my dajšli šybka ŭdačy. Dzie worahi prabawali akazywać adpor, jany byli adbity. Połuostraŭ adrezan ad poŭnačy. My staim pierad, Arensburham, katory haryč, i ŭschodnim u uschodniuju čašć ostrawa, adkul rasiejcy šybka pierachodziać na ostraŭ Moon. Našy minanoscy ŭwarwalisia ŭ praliŭ miž Ezelem i Dugo i adahnali rasiejskie marskije siły ŭ Moonzund.

Miž Bałtyckim i Čornym moram biez pieramien.

ŠTOKHOLM. (W.T.B.). Nowyje wiestki s Pieciarburha paćwierdžajuć zajawu «Now. Wr.», što aborona ostrawa Ezela była ŭ anhlickich rukach.

PIECIARBURH. Pawodłuh zajawy wajennaho ministra u niamieckich operacijach proci ostrawa Ezela pryniali učaście 8 drednaŭtam, 12 lohkich krejsaroŭ, 40 minanoscaŭ i 30 śudzień dziela łoŭli min. Worahi zdaŭna pryhataŭlalisia da hetaj operacii i pawiali jajo z niezwyčajnaj šybkaściu. Utrata Ezela pazbawiła Rasieju panawańnia ŭ Ryžskaj zatocy.

ŠTOKHOLM. (W.T.B.). Šwedzkaja biuro pressy danosić ab čyślennych dakumentach i zajawach świedkaŭ ab ucisku žydoŭ u Rasiei. Palewy sud zasudziŭ na śmierć 34 sałdatoŭ-žydoŭ, u tym liku 7 wydatnych socyał-demokratoŭ. Šmat dzie byli sapraŭdnyje žydoŭskije pahromy.

«Ruskaja Wola» piše, što narod usiudy padbiwajuć wystupić proci žydoŭ. Nawat u radzi rab. i sałd. šyrycca čynny antysemityzm. Kali na apošnim zasiedańni chačieŭ pramowić adzin žyd dyk jamu kryčali: „Won žydoŭ! Nichaj kaže rasiejec!»

PIECIARBURH. (P.T.A.). Maršałak hieneralnaho sekretarjatu Ukrainy apublikowaŭ zajawu, što budučaja palityčnaja ŭłaść utworyć asobnuju samabytnuju orhanizaciju, abnimajučy ŭsiu ukrainskuju naciju. Jana budzie mieć swaich deputatoŭ na mirnaj konferencii.

HELSINGFORS. (P.T.A.). Akančacielny rezultat wybaroŭ u finlandzki sejm: socyalisty — 92, buržuazny błok — 61, ahraryj — 25, šwedy—21.

TYFLIS (P.T.A.). 13. X. Tut adkryłasia armianskaja nacyonalnaja konferencija, złožennaja z bolš čym 200 deputatoŭ z roznych wakolic.

BERLIN. «Germania» piše:

Prajektujecca zasnawańnie niamiecka-polskaho tawarystwa dziela zaniaćcia niamiecka-polskimi adnosinami. Cełу rad wiadomych palitykoŭ z roznych abozaŭ razam z waršaŭskimi palitykami užo zrabili padhatowicielnuju rabotu.

BERLIN. (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki ŭ paŭnočnych wodach iznoŭ zatapili 16.000 tonn.

Wilnia, 16 kastryčnika.

Zdareńnia ciapier prychodziać adno za adnym s takoj šybkaściu, što toje, ab čym my ŭčora dumali, jak ab niečym wielmi dalokim, stanowicca siahońnia konkretnym faktam. Da takich faktoŭ należyć sprawa razwiazki budučyny našaho Kraju.

Užo paśla zajawy aŭstryjackaho ministra zahraničnych spraŭ, hr. Černina, paćwierdženaj orhanam niamieckaho impierskaho kanclera, ab tym, što centralnyje dzieržawy ŭ hety moment hatowy prystać na mir biez anneksij, pawinno było stanuć na čarodzi pytańnie, što budzie z okupowanymi Biełaruska-Litoŭskimi ziemlami. Sprawaj hetaj, jak widać z hazetnych wiestak, zaniali̇sia niamieckije parlamenckije kruhi, a taksama i impierskije ŭłaści.

Apawieščeny demokracijej usiaje Europy prуncyp samaaznačeńnia nacyonalnaściej, biazsporna, pawinien być pryniat u asnowu razwiazki našaj budučyny. A ab tym, u jakim kirunku jduć žadańnia narodaŭ našaho kraju, haworyć jak naša minuŭščyna, tak i sučasnyje damahańnia hramadzianstwa.

Minuŭščyna haworyć, što ŭsie Biełaruska-Litoŭskije ziemli, razdzielenyje wajennym frontam na dźwie pałowy, stanawili niekali niezaležnaje wolnaje hasudarstwo — Wialikaje Kniaźstwo Litoŭskaje. Hetaje hasudarstwo žyło poŭnym i ŭsiestaronnym samabytnym žyćciom, mieło swaju palityčnuju, hramadzkuju, praŭnuju i ekonomična-haspadarčuju orhanizaciju, — a raz nałaDženaje žyćcio jaho, dapasowanaje da gieografičnych, pryrodnych i ekonomičnych warunkoŭ, išło swaim chodam nawat i tady, kali naša baćkaŭščyna utraciła swaju niezaležnaść. I woś, kab zabaspiečyć jak asnowy ŭsiestaronnaho samabytnaho razwićcia našaho Kraju, tak i nacyonalnyje prawy mnohamiljonnaho nasialeńnia jaho, biazbožna łamanyje panawaŭšymi nad nami čužyncami, kolišniaja hasudarstwienaja orhanizacija pawinna być nam wierniena u miežach mahčymaści.

Hetak kaže minuŭščyna, hetak kažuć i ekonomična-haspadarčyje patreby našaj ziamli siahońniašniaho dnia. Kažuć jany, što taja wializarnaja haspadarka, jakuju stanowiać Biełaruska-Litoŭskije ziemli, ni pry jakich warunkach nie pawinna być razbita: kožyn razdzieł sulić ekonomičnuju śmierć dla čaściej kraju, katoryje, utraciŭšy wytworenyje stalećciami ekonomičnyje asnowy bytu, pawinny byli-by pačynać twaryć nowuju orhanizaciju swajho žyćcia pry niezwyčajna ciažkich warunkach, pry poŭnaj wajennaj ruinie. Usie tarhowyje darohi, z jakich naš kraj karystaŭ pry supolnym haspadarčym žyćci: reki, čyhunki, šosse i hruntowyje darohi, kirawaŭšyjesia da supolnych dla ŭsich Biełaruska Litoŭskich ziamiel centroŭ i tarhowych portaŭ, pry razdzieli akazalisia by biezkarysnymi, i ich trebałob ładzić nanowa. Usie nici, jakije zwiazywajuć pa siahońniašni dzień samyje dalokije kuty našaj ziamli s sercem jaje — Wilniaj, byli-by razorwany, i ŭsio pryšłosia by budawać pa nowamu. A na hetkuju rabotu nia chopić ni ŭ biełarusoŭ, ni ŭ litwinoŭ, ni ŭ pražywajučych na abiedźwych etnohrafičnych terytoryjach palakoŭ i žydoŭ ani materjalnych ani intelektualnych sił, i razarwany na kuski niekali niežałezny naš kraj pry takich warunkach nikoli nie wiarnuŭ by sabie praŭdziwaj woli.

Heta hawaryło i świadomaje hramadzianstwo našaj ziamli: Biełaruska-litoŭskije ziemli «prynamsi ŭ miežach okupacii», pawinny stanawić samabytnuju hasudarstwienuju orhanizaciju. — A paśla rewolucii ŭ Rasiei, kali i tam mahutnaj krynicaj pačaŭ bić biełaruski ruch, biełaruskaje orhanizowanaje hramadzianstwo ŭ miežach okupacii dapoŭniło hety klič žadańniem dałučeńnia ŭsich Biełaruskich ziamiel da hetkaj samabytnaj dzieržawy. I za heta padała swoj hołas demokracija ŭsich nacyonalnaściej staličnaho miesta Kraju, Wilni.

My wierym, što ŭsio heta zbudziecca. Pawodłuh usich poŭnych wiestak, jakije da nas dajšli, centralnyje dzieržawy spahadliwa adnosiacca da našych damahańnioŭ, a blizkaja razwiazka pytańnia ab budučynie okupowanych niemcami Biełaruska-Litoŭskich ziamiel pawinna dać dokaz hetaho.

U Wilni i wakolicach.

—s—

× Pamiaci Maksima Bohdanowiča. Sabrańnie členaŭ Biełaruskaho Klubu i muzykalna-dramatyčnaho kružka ŭ sali Klubu adbyłosia ŭ hetu niadzielu. Byŭ pračytan referat, charakteryzawaŭšyj tworčaść pamieršaho pieśniara, s čyślenymi literaturnymi ilustracijami, s praŭdziwym artyzmam deklamawanymi p. F. Olechnowičem. Paśla ŭ karotkich słowach paminali M. Bohdanowiča niekolki znaŭšych jaho asob, padzialiŭšysia s sabraŭšymisia swaimi uspaminami ab Bohdanowiču. Sabrańnie mieło wielmi sympatyčny charakter i sabrało dawoli mnoha haściej. Miž apošnimi byli takže predstaŭniki inšych krajowych nacyonalnaściej.

× Na wiosku. Jak wiadoma, Biełaruski Kamitet pomačy achwiaram wajny na minułaje leta naładziŭ dwa

prytułki dla dziaciej na wioscy: adzin — u Čornym Bory, pad Wilniaj, i druhi — ŭ Kočanach, kala Jašun. U Čornym Bory znaŝli prypynak kala 70 biednych dziaciej biełaruskich, a ŭ Kočanach — kala 30, i ŭsie jany praz leta akrepli i fizyčna i moralna. S pryčyny ciažkich ekonomičnych warunkoŭ žyćcia ŭ Wilni Biełaruski Kamitet maniŭsia pakinuć usich dziaciej na wioscy i na zimu, katoraja sioleta budzie asabliwa ciažkaja ŭ horadzi s pryčyny niedastačy apału. Adnak, u Čornym Bory zrabić hetaho nie ŭdałosia, bo tamaka dom, dzie žyli dzieci, na žyćcio zimoj nie padchodzić. Čornaborski prytułak z hetaj pryčyny s prychodam chaładoŭ pryšłosia raspuścić. Zatoje ŭ Kočanach, dzie žyć možna i zimoj i pamiaščeńnie dawoli abšyrnaje, prytułak astajecca na ŭsiu zimu. Apryč dziaciej, prawioŭšych tamaka leta, Kamitet pasłaŭ u Kočany ješče bolš za 20 dziaciej — časciu s Čornaho Boru, časciu z Wilni, i hetak čysło dziaciej u Kočanskim prytułku dajšło značnaj cyfry — 50, nia ličučy niekolkich biednych kabiet, pryjechaŭšych tudy razam z dziaćmi.

× Biełaruskije škoły ŭ Wilni. Biełaruski Kamitet pom. achw. w. na apošnim swaim zasiedańni razhledaŭ sprawu dalejšaj orhanizacii biełaruskich škoł u Wilni.

Dahetul, jak wiadoma, Kamitet utrymliwaŭ piać narodnych škoł: na Łukiškach, Žwiaryncy, Antokali, Zarečču i na Ostrabramskaj wulicy. Usie jany — adnakłasnyje, značyć, kožnaja mieła adnaho wučyciela, katory wioŭ try hrupy dziaciej — pawodłuh wieku i padhatoŭki. Ciapier uznіałasia dumka ad adnakłasnych pierajści da dwukłasnych i dziela hetaho złučyć u wadno Łukišskuju i Žwiarynieckuju škoły i Ostrabramskuju z Zarečnaj.

Dumka heta — wielmi ŭdatnaja: jana daje wialikuju karyść dzieciam, bo ŭ kožnym kłasie budzie swoj asobny wučyciel i, značyć, možna budzie lepiej naładzić nawuku. Poruč z hetym pry hetkaj reorhanizacii Kamitet moh by zbierahčy šmat na apale i pamieščeńni. I treba dumać, što ustrojstwo škoł dwukłasnych budzie prawiedziena ŭ žyćcio.

× «Litoŭskaja rada». «Lietuvos Aidas» piše: 4 kastryčnika členy litoŭskaj rady sabralisia ŭ Wilni dziela razdziełu raboty. Apracowywali statut rady i radzilisia ad adnosinach da roznych nacyonalnaściej. Oficyalna rada pačnie pracawać bolej-mieniej praz miesiac. Šukajuć adpawiednaho pamiaščeńnia dziela zasiedańnioŭ.

Prywatnaja narada litoŭskaj rady padała niamieckim ułaściam abšyrny momorjał ab ciapierašnim pałažeńni Litwy.

× Oblihacii miestowaj pazyki. Asoby, daŭšyje hrošy na tak-zwanuju «miestowuju pazyku», pryzywajucca jawicca da Stadthaŭptmanna, Dominikanskaja 3, pakoj 29, dziela atrymańnia oblihacij ad 9 da 12 hadz. 16, 17, 18 i 19 wieraśnia.

× Panižeńnie cany chleba. Dobryje zbory nowaho uradžaju dali mahčymaść pamienšyć canu chleba. Pačynajučy ad sierady, 17 kastryčnika, rasiejski funt chleba budzie kaštawać 22 fen. zamiest 26 fen.

Ad 10 kastryčnika, jak wiadoma, kožyn žychar na swaju chlebowuju kartu apryč 150 gr. chleba budzie atrymliwać pa 300 gr. bulby. Porcija heta s pryčyny šybkaho usychańnia bulby budzie ad 1 listapada pamienšena da 250 gr.

× Płata za wadaprawod. Stadthaŭptmann apawieščaje, što kali ŭ najbližejšyje dwa tydni nia buduć zapłočeny hrošy za karystańnie z wadaprawodu, dyk dla nie apłaciŭšych hrošy jaho začyniać.

× U akružnym sudzie. Syn sielanina, Stanisłaŭ Cywilis, naležaŭ da razbojnickaj cheŭry, złoženaj blizka s 15 duš, katoraja u krasawiku h. h. napała na chutar Kazimira Bašunasa i strašennymi mukami (pałučy ahniom piatki Bašunasa i žonki jaho) prymusili skazać, dzie schawany hrošy. Cywilisia zławili tolki adnaho z usiaje cheŭry. Wilenski akružny sud za aružnuju napaść zasudziŭ jaho na śmierć.

× Temperatura. Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniż.
10—11	+ 11,º	+ 5,º
11—12	+ 13,5º	+ 6,5º
12—13	+ 15,5º	+ 4,º
13—14	+ 14,º	+ 6,5º

Z USIAHO KRAJU.

Tarhoŭla skacinaj.

Pad tarhoŭlaj skacinaj niamieckije ŭłaści razumiejuć kuplu i pradažu skaciny nie dziela swajej patreby i pasrednictwo ŭ hetym.

BIEŁASTOK. Z niezwyčajnaj śmiełaściu zładziei ŭ biely dzień uwarwalisia ŭ adnu kawiarniu i ukrali s kassy 6.000 "niamieckich" rubloŭ i 200 marak. Kryminalnaja palicija u zwiazi z hetaj sprawaj areštawała ŭžo niekolki asob.

Na wulicy Jasinaŭcy wykryli patajnuju alejarniu z wialikim zapasam ilnianaho siemi.

BIEŁASTOK. Na Nowa-Šoššejnaj wulicy, la wialikaho masta cieraz čyhunku, adkryta sušylnia bulby. Dumka, wyzwaŭšaja budoŭlu hetaj sušylni, nia nowaja: kožnamu haspadaru wiadoma, što ad wialikaho procentu wady ŭ bulbie šmat jaje hłumicca ad hnićcia i marozaŭ. A šušenaja bulba može ležać wielmi doŭha i nie daje nijakaho ubytku.

BIEŁASTOK. Kassa dziela wydačy pazyk pad rasiejskije zbierehacielnyje knižki, ab katoraj my ŭ swaim časi pisali, ŭžo adkryłasia. Pastupiło na 37.000 marak pajoŭ. Pazyk wydano 72 na 31.000 m. Praz neutralnyje dzieržawy rasiejski hasudarstwieny bank zajawiŭ što jon pryznaje hetu orhanizaciju, tolki žadaje akuratnaho kantrolu.

BIEŁASTOK. U adnej kramie na rynku tut adkryłasia oryhinalnaja wystaŭka dabračynnych marak na karyść žydoŭskaho nacyonalnaho funduša dziela kolonizacii Palestyny.

BIEŁASTOK. U drukarni Lejby Wyhodzkaho byli areštowany šaściora słužačych, padrablaŭšych kary na spažywnyje pradukty. Ich winawacili ŭ nadrukawańni 2.000 katačak. Wyhodzki i Zabłudoŭski zasudženy na 1 hod u wastroh, Burštejn — na 3 mies. Troje druhich aštrafowany.

HRODNIA. „Grodn. Ztg." piše, što s pryčyny nabliženia zimy i patreby ŭstaŭlać wokny prybyŭ sludy wahon škła, katoraje pradajuć aptawikom.

Sa składu tytunu Kojnera na Sabornaj wulicy ukrali 20.000 marak i 6.000 «niamieckich» rubloŭ.

SAKOŁKA. Tut asnowan žydoŭski prytułak.

HREBINY, sakolsk. paw. Sielanin Adam Usiłowič za kražu 3 kaniej byŭ u swaim časi areštowan, ale ŭciok z wasrohu, wyłamaŭšy ścianu. Sielanie raz užo rasprawisia z im swaim sudom, na katorym jon tolki prypadkam wykruciŭsia ad śmierci. Ciapier sud zasudziŭ jaho na 4 hady ŭ wastr.

WARONIČY, wasilišsk. paw. Rafał Ramanowič u sporcy ab dzialičbie spadčyny ciažka raniŭ sakieraj swaju bratawu i plamiennika, razbiŭšy apošniamu čerep. Tolki cudam toj nie pamier. Ramanowič zasudžen na 5 hadoŭ u wastroh.

AŬHUSTOŬ. U tutejšym pawieci adkrywajecca biełaruskaja škoła.

ALEKŠYCY. Sonia Kalmanowič zabiła swajo niašlubnaje dzicia i tłumačyła heta na sudzie swaim ciažkim materjalnym pałažeńniem. Sud pryniaŭ pad uwahu zmiahčajučyje akaličnaści i zasudziŭ jaje na miesiacoŭ u wastr.

SUWAŁKI. S pryčyny nieažciarožnaści stelmacha Władysława W., pakinuŭšaho u swajej chaci zatoplenuju pieč, uzniaŭsia pažar, ad katoraho kwatera wyharela. Apryč hetakaj škody, stelmacha addajuć pad sud za niedbałaść.

FILIPOWO. Adzin tutejšy sielanin, wielmi lubiŭšy muzyku, addaŭ swaju apošniuju karowu za fonhraf, katory ŭbačyŭ u wioscy Motulin. Ciapier u jaho chaci kožyn wiečar čutna muzyka walca, ale chleŭ jaho — pusty, a haspadarka — biez skaciny.

BOHRANY, olick. paw. Sielanin Juryj Jurgis zabiŭ na śmierć swaju siastru. Za heta jaho zasudzili na 8 hadoŭ u papraŭčy wastroh. Za fałšywaje świedčeńnie pad prysiahaj na hetym sudzie sielanin Silenski zasudžen na 1 hod u wastroh.

KOŬNA. Rasiejski sałdat, ŭziaty pad Ryhaj u pałon, posłan, jak wajenna-pałonny, na rabotu pad Koŭnu u dwor, dzie žywuć jaho žonka i dzieci, nia mieŭšyje ab im nijakich wiestak blizka try hady.

RYHA. Najstarejšyje addziely ryžskaj miestowaj knižni uziaty s klaštornych bibliotek z Wilni i Hrodni. Na niekatorych knihach nadpisy pakazwajuć, što jany ŭziaty z jezuic kaj knižni ŭ Wilni, a na adnej — z dominikanskaho klaštara u Hrodni.

GOLDINGEN. Tut zasiedaje rada predstaŭnikoŭ parachwij. Zasiedańnia adkryty uročystym nabaženstwam. adpraŭlenym kurlandzkim luteranskim superintendentam, Bernewicam, katory ŭ kazańni swaim uspamianuŭ ab utwareńni krajowaj rady Kurlandzii i hawaryŭ ab nowaj budučynie kraju.

KANDAŬ, talsensk. paw. Najmit

II. Historyčnyje i wojackije pieśni.

(Hladzi u № 70—82 «Homana»).

1) Histaryčnyje.

Pra tatarski pastoj.

U čystym poli biaroza stajała.
Na biarozi ziaziula kowała.
Hodzi, hodzi ziaziula kawaci,
Bo ŭžo jeduć tatary biarozu rubaci.
Ty, biaroza chilawa-bielawa,
Čamu u poli ty nie wiasioła?
Čamu biaroza sucha nie zialona?
— Jakže mnie zialonaj byci?
Padamnoju tatary stajali
Tatary stajali, holla rubali,
Holla rubali, kareń wybiwali,
Krynіčnaj wady dabywali,
Swaich koniej napawali.

Abarona Kryčowa.

Padyjmališ čorny chmary
Niebo pakrywali, —
Prychadzili zły tatary
Pad Kryčowam stali;
Zapalili stary Kryčoŭ, —
Kancy zapyłali...

Naš Iwaška padyjmaŭsia,
Ludzi ŭ rady stali:
Paliłasia kroŭ, zmiešałaś
S čornaju ziamloju,
Zły tatary padalisia
Uciekać hurboju;
A Iwaška honić, honić
Hołasna śmiajecca,
Što tatarwa uciekaje,
Až chachoł trasiecca!

Pra bitwu pad Oršaj.

Oj ŭ niadzielku paranieńko,
Ŭzyjšło soniejko chmarnieńko,
Ŭzyjšło soniejko nad boram,
Panad Sieleckim taboram.
A ŭ tabory truby hrajuć,
Da wajackaje parady zazywajuć.
Stali rady adbywaci,
Adkul Woršy dabywaci,
A ci s pola, a ci z lesu,
A ci z rečki niewialički!?
Ani s pola, ani z lesu,
Tolki z rečki niewialički!
A ŭ niadzielu paranieńku,
Stali chłopcy—piatyhorcy
Kala rečki na pryhorcy;
Hučać razam s samapałoŭ,
S siamipiadych ad zapałoŭ;
Bjuć paŭsotkam z harmatoŭ...

Maskwa stała narekaci,
Miesto Woršu pakidaci;
A jak z Woršy uciekali,
Rečku niewialičku praklinali;
«Badaj ty rečka sto let wysychała,
Jak našaja sława prapała;
Badaj wysychała da skančeńnia świetu,
Što našaj sławańki ŭžo nietu,
Sława Woršy ŭžo nia horša,
Słaŭsia pan Astrožski!

2) Wajackije pieśni.

Syn Sokał.

Sparadziła maci syna Sokała,
Sparadziŭšy uzraściŭšy
U wojsko dała.
Starša siastryca kašuli daje,
Sieradolša chusty kačaje,
Mienša siastryca brata pytaje:
«Kali ty, braciejka, ŭ hoser prybudzieš?»
— „Wyjdzieš, siastryca, na krutu horu,
Hlanieš, siastryca, na jasnu zoru;
Jak biełу kamień na wierch usplywie,
Lebiaže piaro na dno patanie,
Tahdy ja, siastryca, u hości prybudu».
Wyjšła siastryca, wyjšła rodna na krutu horu,
Hlanuła siastryca na jasnu horu,
Až polem iduć dwa kazačeńki:
«Wy kazačeńki, maje braciejki,

Adolf Wicke, 24 hadoŭ, ułamaŭsia u dwa świrny i ukraŭ stul žyta i adzieżu. Nia hledziačy na pahoniu, jaho dahetul nie ŭdałosia zławić.

Oficyalny addzieł.

Apawieščeńnie.

P. Hłaŭnakamandujučyj 10 armijej za minułyj miesiac nałažyŭ na nižejpisanyje hramady etapnaj terytoryi hetkuju kontrybuciju:

1). na hramadu Malaty — za toje, što u apošnim časi tamaka byli častyje pažary ad padpału, i winawajcoŭ nielha było wykryć, a tak sama za toje, što pažaroŭ možna było-b uścierahčysia, kali-b hramadzianie hladzieli, jak należyć, —3.000 m.

2). na hramadu Sitkuny, Johaniškielskaho paw., za toje, što hramadzianie wiedali ab bytnaści ŭ ich wioscy praz dwa hady rasiejskich wajennych, pamahali im u hetym i nie daniaśli ŭ należny urad, —640 m.

3). na hramadu Huta, olickaho paw., za toje, što hramadzianie ŭ časi lasnoha pažaru admowilisia pamahčy tušyć jaho, chacia ich klikali staršyna i lasnaja staroža, —272 m.

4). na hramadu Padworniki, paniewiežskaho paw., za toje, što hramadzianie wiedali ab bytnaści ŭ ich wioscy ŭciokšych rasiejskich wajennapałonnych ad miesiaca studnia 1917 h., adnak nie pawiedamili ab hetym należnaho uradu, —112 m.

5). na hramadu Popoloty, paniewiežskaho paw. za toje, što hramadzianie, wiedajučy ab bytnaści ŭ ich wioscy ŭciokšaho rasiejskaho wajennapałonnaho, nie daniaśli ab tym toj-čas niamieckaj ułaści, dy, naadwarot, ukrywali jaho ad listapada 1916 h., —272 m.

E. H. O. 2 kastryčnika 1917 h.
Der Etappen-Inspekteur
v. Trotta
Generalleutnant.

WIESTKI Z RASIEI.

ROTTERDAM. Pieciarburskaja rada rab. i sałd. wybrała nowy spaŭnicielny kamitet, złoženy s 13 bolšewikoŭ, 6 socyał-rewolucyonieroŭ i 3 mieńšewikoŭ.

«Rieč» piše, što miesto Łaišew (?), u 60 wierstach ad Kazani, zhareło. U padpale narod abwinawaciŭ pamieščenych tam aŭstryjackich wajenna-pałonnych, katorych mnoha zabili. Aščaleŭšaja hramada narodu zdziekawałasia nap trupami nieščaśliwych.

ŠTOKHOLM. «Rieč» piše, što na apošnim zasiedańni pieciarb. rady rab. i sałd. prybyŭšyj s frontu aficer Dubasow zajawiŭ, što sałdaty ciapier nawat nie dabiwajucca ziamli i woli, a žadajuć adno kanca wajny. Sałdaty stanoŭča admaŭlajucca dalej wajewać.

CIURYCH. Kazaki praz swajho deputata padali Kierenskamu pratest proci apawieščeńnia ŭ Rasiei respubliki, bo heta — zachwat prawoŭ ustanoŭčaho sejmu. Kazaki trebujuć ustanaŭleńnia ŭ Rasiei federatyŭnaho ładu, ale heta pawinien apawieścić ustanoŭčy sejm.

PIECIARBURH. (P.T.A.). Pad maršałkoŭstwam Kierenskaho i pry ministrach zahraničnych spraŭ, wajennym i marskim, načalniku hieneralnaho štabu i rasiejskim paśle u Francii, Makłakowie, pačalisia narady, jak wiarnuć zdolnaść da dalejšaj wajny rasiejskaj armii. PrynIata hetkaja rezolucija: pawarot dyscypliny i akuratnaje naładžeńnie ŭnutrenaj służby. Druhaja sprawa, katoraj zanimałasia narada, heta sprawa sielanskich razruchoŭ, katoryje pastanoŭleno tušyć samymi wostrymi sposabami, nie zatrymliwajučysia pierad użytkam wajennaj siły.

ŠTOKHOLM. Jak danosiać rasiejskije hazety, hłaŭnuju rasiejskuju kwateru peŭnie z Mahilowa pierenIasuć u inšaje miesto i pierastrojać jaje nanowa. Padaroža ŭ Mahiloŭ Kierenskaho i ministroŭ zahraničnych spraŭ i marskoha zwiazana z hetym pytańniem.

CIURYCH. Ukrainskaje biuro pressy danosić s Pieciarburha:

Na demokratyčnaj konferencii ukrainskije delehaty trebawali wydaleńnia z ministerstwa predstaŭnikoŭ buržuazii i pačatku toj-čas mirnych pierehaworaŭ.

U padhatawicielnym parlamenci 120 miejsc, prypadajučych dla buržuazii, razdzieleny hetak: kadety — 64, tarhowa-pramyšlenaja partyja — 34, kamitet maskoŭskich palitykoŭ — 15, ziemleŭłaśniki — 7.

Padhatawicielny parlament pačnie zasiedać tolki paśla wybaroŭ hetych 120 členaŭ.

ŠTOKHOLM. Padhatawicielny parlament budzie składacca s 555 členaŭ, u tym liku 388 predstaŭnikoŭ demokracii i 167—buržuazii. Pieršaje zasiadańnie budzie 18 kastryčnika.

Urad zabaraniŭ jechać u Maskwu ŭsim, chto nie žywie tam pastajanna.

PIECIARBURH. Ministerstwo narodnaj praświety pastanawiło začynić u Pieciarburzi wyšejšyje škoły da kanca hodu.

Pa zahadu wajennaho ministra zwalniajucca z armii sałdaty, pastupiŭšyje ŭ armiju, jak rekruty, ŭ 1895 i 1896 h. h.

Ci nie bačyli brata Sokała?»
— «Ci nia to twoj braciejka byŭ,
Što try razy wojski zbiŭ,
Na čaćwiortym hałoŭku skłaniŭ?
Koniki iržać jaho wiezučy,
Ziamlica stohnie jaho dzieržučy,
Ziaziula kuje za im letučy,
Warony kračuć ŭ wočki hledziučy".

Wasil i Maryla.

Oj, pajechaŭ Wasilka na wajewańnie,
A pakinuŭ Marylku-žanu
Na pałahawańnie.
Sudziłosia Wasilku
U maci načawaci,
I śniŭsia Wasilku
Son dziŭniusieńki:
Što siarod dwara
Jabłań zaćwiła,
A, zaćwiŭšy, sama zawiała.
«Oj, maci, maja maci!
Śniŭsia mnie son dziŭnieńki,
Što siarod dwara
Jabłań zaćwiła,
A, zaćwiŭšy, sama zawiała».
— „Oj, synu, moj synu,
Što najmilejšy,
Wibiraj koniki,
Što najsilniejšy!
Dy biažy, Wasilku,
I ŭ dzień, i ŭ nočy
Swajej Marylcy
Zakryci wočy".
Oj, pryjechaŭ Wasilka
Pierad waroci:
«Wyjdzi, wyjdzi Marylka,
U ščyrym złocie!»
Oj, nia wyšła Marylka,
Wyšła starša świeść
Dy skazała Wasilku
Nialubuju wieść:
«Lubiŭ, lubiŭ Wasilku,
Dy ŭžo i nima!
Oj, učora sa wiačora
Syna prywieła,
A ciapiersi paranieńku
Sama pamierła!»
Oj, pryjechaŭ Wasilka
Pierad akienca:
«Wyjdzi, wyjdzi Marylka,
Jak jasnaje sonco!»
Oj, nia wyjšła Marylka,
Wyjšła sieradolša świeść,
Dy skazała Wasilku
Nialubuju wieść:
„Lubiŭ, lubiŭ, Wasilka,
Dy ŭžo i nima!
Oj, ŭčora sa wiačora
Syna prywieła,
A ciapiersi paranieńku
Sama pamierła!"
Oj, pryjechaŭ Wasilka
Pierad paroha:
„Wyjdzi, wyjdzi Marylka,
Jak jasnaja zora!"
Oj, nia wyjšła Marylka,
Wyjšła mienša świeść
Dy skazała Wasilku
Nia lubuju wieść:
«Lubiŭ, lubiŭ, Wasilka,
Dy ŭžo i nima!
Oj, učora sa wiačora
Syna prywieła,
A ciapiersi paranieńku
Sama pamierła!»
Oj. pryjechaŭ Wasilka
Da nowaho dworu,
A u nowym dwory
Niańki i mamki
Kałyšuć małoje:
«Oj, luli, luli, małoje dzicia!
Učora sa wiačora
Maci prywieła,
A siahońnia paranieńku
Sama pamierła!»

BAZEL. «Now. Wr. piše, što rasiejski minister žaleznych daroh zajawiŭ, što ŭwieś prywatny tawarny ruch s pryčyny niedastačy apału pawinien spynicca da kanca wajny. Inačej niełha budzie padwazić patrebnaho dla armii.

BAKU. Ahulnaja zabastoŭka ŭ gazawych promysłach trywaje dalej. Zabastoŭščyki zakryli teatry i kawiarni.

KOPENHAGA. Rezultaty wybaroŭ u finlandzki sejm: socyał-demokraty — 92, buržuazny błok—64, partyja ziemlerobaŭ — 26, šwedzkaja — 17, łaplandziec — 1.

Z usiaho świetu.

LONDON. (W.T.B. Reŭter). U Liwerpuli Askwit u swajej pramowi miž inšym skazaŭ:

Ja pierakonan, što ŭ Niamieččynie panuje česnaje žadańnie mira, i nie sumlewajusia, što hetak-že hladzić i Aŭstryja.

MIUNCHEN. Bawarski minister-prezydent hraf Hertling skazaŭ u Bawarskim sejmie, što čutki, bytcym Niamieččyna pačała ŭžo mirnyje pierehawory sa swaimi worahami, zusim fałšywyje.

RYM. Pytańnie ab miry sioleta zakončeno. Optymistyčny pahlad na hetu sprawu Watykanu zmianiŭsia. Usio jašče žduć adkazu sajuźnikoŭ na notu Papieža, ale sprawa sioleta da ŭdačnaho kanca nia dojdzie. Nowaja wajennaja zima — heta katastrofa dla ŭsich narodaŭ, ale nichto nia choče pieršy pałažyć mieč.

CIURYCH. «Corr. d. Sera» danosiać z Rymu:

Urad zajawiŭ u parlamenci, što jon nie raniej pałožyć aružže, ažno pakul sajuźniki nia dojduć spaŭnieńnia swaich wajennych met.

CIURYCH. Rewolucyoniery ŭzarwali hłaŭny wagzał u Turynie i padpalili susiednije haścinicy. U Glenui padpaleny karabli. Naahuł, Italija šmat napaminaje ciapier Rasieju.

U parlamenci bajacca złučeńnia staronnikoŭ Džiolitti, socyalistoŭ i katalikoŭ.

LUGANO. U zwiazi sa sprawaj strawawańnia ŭwieś urad miesta Turyna padaŭsia u adstaŭku.

BORDO. Socyalistyčny kongress pryniaŭ rezoluciju Renodeli, katoraja trebuje wydačy pašpartoŭ u Štokholm i pierehladu wajennych met.

LONDON. «Mornig Post» piše: Ciapierašni ruch u Irlandzii — bolš niebaspiečny, čym na kalady 1916 h. Sinn-fejnery aśmieliwajucca ładzić nawat prychilnyje dla niemcoŭ demonstracii.

SOFIJA. (W.T.B). Siudy pryjechaŭ niamiecki Impieratar.

TEŁEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńnia

12.X Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Hetym razam anhličanie pačali bataliju u Flandryi na wuzkim fronci 10 kil. miž darohami Langmark Hutholct i Zonebek-Morslejt. Paśla čyślenych šturmoŭ anhlickaj plachoci ŭdałosia pasunucca ŭpiarod miž stancijej i wioskaj Pelkapel. U srašennych bitwach, trywaŭšych uwieś dzień, našy wojski adkinuli worahoŭ nazad naabapoł Pensbek. Usie ŭdačy worahoŭ, kuplenyje ciažkimi krywawymi stratami, abmiežywajucca dwuma wuzkimi adrezkami kala pałowy kil. u hłyb. Na ŭsich inšych miejscach usie starańnia ich byli daremny. — U načy artyleryjskaja bitwa trywała dalej. i siahońnia ranicaj ahoń abiarnuŭsia iznoŭ u barabanny.

Front niamieckaho Naślednika: U uschodniaj čaści Smen de Dam my ŭwarwalisia na francuskije pazycii na poŭnačy ad Wokler. Na šyryni 400 metroŭ zdabyty niekolki linij akopaŭ s čyślenymi pałonnymi.

Uschodni teatr:

Ad Dźwiny da Dunaju biez wialikšych bitw.

13.X. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaho: Učora u Flandryi ahoń iznoŭ šmat uzmacawaŭsia i siahońnia ranicaj abiarnuŭsia ŭ barabanny, a paśla uznialisia nowyje šturmy.

Front niamieckaho Naślednika: Pad Suassonam, na ŭschodzi ad Maasu i pry Woksejjon — artyleryjskaja bitwa i nastupleńnia francuzaŭ, katoryje adbity.

Uschodni teatr.

Na paŭnočnym uschodzi ad Ryhi i na Zbruču — žywiejšaja bajewaja čynnaść. My ŭziali mnoha pałonnych.

14.X. Zachodni teatr:

Front Ruprechta Bawarskaho: Batalija u Flandryi dalej nie uznimałasa. Nad moram i ad lesu Hutholct da Geluwelt — silny ahoń. Silnyje anhlickije i francuskije družyny ŭ niekatorych punktach nastupali, ale byli adbity.

Front niamieckaho Naślednika: Proci zdabytych nami ŭčora francuskich pazycij pry Wokler francuzy wiali piać silnych kontratak, adbitych z wialikimi stratami.

Uschodni teatr:

Pawodłuh namiečenaho planu i pry supolnaj čynnaści armii i fłotu my pačali operacii proci krepka ŭmacawanaho rasiejskaho ostrawa Ezela. Wyławiŭšy z wady miny, my 12 kastryčnika pačali abstreliwać forty na pałuostrawi Sworbe, pry Kiikondzi, ŭ zatočy Taga i ŭ zundzie Selo. Prymusiŭšy zmoŭknuć rasiejskije batarei, my wysadzili swajo wojsko. Pry hetaj operacii my nie utracili niwodnaho karabla. Zyšoŭšaje na bierah u zatočy Taga wojsko złamało rasiejski apor i i jdzie na pałudzienny uschod. Serel, na pałuostrawi Sworbe, i stalica Ezela, Arensburh, harać.

Miž Bałtyckim i Čornym morem— biez pieramien.

Kala wajny.

SOFIJA. 14.X. Siahońnia minuli dwa hady ad dnia wystupleńnia Boŭharyi ŭ suświetnaj wajnie. Bytnaść niamieckaho impieratara ŭ boŭharskaj stalicy ješče pawialičyła uročystašć hetaho dnia.

LONDON. «Daily Telegr.» piše: U pačatku padwodnaj wajny prywatny handel karystaŭ s 1500 wialikich parachodaŭ. Z hetaho zatopleny dahetul 584. Najwialikšyje cižary — jašče pierad nami. Ab pomačy Ameryki my nie pawinny dumać optymistyčna.

BERLIN. (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki ŭ Atlantyckim akianie zatapili iznoŭ niekolki parachodaŭ, u tym liku 4.500 tonn pšanicy, 6.750 tonn wuhalla i 4 000 tonn saletry.

BERLIN. (WT.B.). Nowyje ŭdačy padwodnych łodak nawakoł Anhlii: 21.000 tonn.

BERLIN. (W.T.B.). Naš latučy fłot atakawaŭ rasiejskije wajennyje budoŭli na Liflandzkim uzbiarežžy i na astrawoch Ryžskaj zatoki. My skinuli niekolki tysiač kilogr. bomb i wiarnulisia biez nijakich strat.

Drukawana ŭ drukarni M. Kuchty. Wydawnictwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej